

יום קהילה לכל תשע"ו לפ"ק

שמחתי לעיין בהברת דברים (2) שפורסמה באחרונה על ידי הארי שבחבורה הגאון רבי נחום יברוב שליט"א, שהוסיף לבאר שיטתו ונימוקיו למה חושש לטריפות בעופות המקבלים זריקות בשוקיים. ומתוך דבריו נלמד שלא הוסיף לטעון שהלקוחות הדקות שבבשר בקירוב מקום לצומת הגידין נחשבות לרקבון מחמת אי בקיאותנו בבשר שהרופא גורדו, ואז נחוש שיש בהם דלקת שתפסיק הגידים. ומפני שאין אנחנו בקיאים בבדיקת הגידים אז מחויבים אנחנו להטריף כל עופות אלו. וכנראה ירד הגאון מטענה זאת.

אלא שהוסיף לטעון שהזריקה בעצמה נחשבת לריעותא וכח מטריף, כמו שבר וחתך, ולפיכך יש חיוב בדיוקה. ואין אנחנו בקיאים, ולפיכך מחויבים אנחנו להטריף כל עופות כאלו. ותמך הגאון יתדותיו במה שמוצא סוגי טריפות שונות דוקא בשוק המקבל את הזריקה, ולטענתו הוא סימן שכח הטריפות בזריקות שבשוק. אך טרם שיתף אותנו הגאון במספרים מדויקים של סוגי הטריפות שמצא, ועת בדיוקתו, ומספר השוקיים שלא קבלו זריקה שנבדקו באותה קפדנות, ותוצאות מדויקות מבדיקות אלו. וכבר ביארנו בקונטרס אנשי קודש שדיווח מקצועי כזה חובה, וכל זמן שלא הועלה על שלחן מלכים – מאן מלכי רבנן – אי אפשר לדעת מה זה ועל מה זה, והאם יש מיעוט המצוי של טריפות דוקא בשוקיים המקבלים הזריקות ולא באחרים. גם כתבנו בקונטרס שיש לפקפק על כמה מהטריפות שהוצעו. ואם כן אין להתפעל ממיעוט הטריפות של פסיקת הגיד מחיים שנמצאו, שכן דרכם של עופות בזמנינו שלפעמים נפסק להם גיד אפילו בשוקיים שלא קבלו זריקות, ובשביל זה הוקמו מערכת של בדיקת הגידים במשחטות, ויוצאים ידי חובתם בזה.

ברור שאי אפשר לבנות ממיעוט הטריפות שנמצאו, שהזריקה בשוק היא כח המטריף המחייב בדיוקת הצומת. ועל עדויות של השערה אין להסתמך, אלא על נתונים של ממש המעידים על עצמם בעיני הצבור. ולזה לא הגענו ולא התקרבו. ואף על פי שאין חובתנו להשיב על מסמכים טמונים, מכל מקום כדאי שהצבור יבין שאפילו אם ההזריקה בשוק היתה ממיתה עופות רבים, אם איננה הורסת הגידים הרי היא כסם המוות או כארס הנחש. וכבר הכריז השלחן ערוך בסימן ס' שבהמה שהכיתה נחש או שאכלה סם המוות איננה טריפה. שאין לנו אכפתיות על חיות הבהמה, אלא על י"ח הטריפות הנמסרות לנו. וכל שלא תבוא לידי אחת מאלה איננה טריפה, אפילו אם נצפה למיתת הבהמה בודאי. ואין זה מטעם פגיעה בגידים כמו שחשב הגאון, אלא היא תגובה אלרגנית לזריקה. ועל עדות הצליעה לא נדע מה וכמה, אך נשמע כלקוי בבוקא דאטמא, ומנין לנו שזהו לקוי בגידים. ודי בזה.

והרי העדות הגדולה שאין בזריקה כח המטריף המפסיק גידים היא בריאות הגידים הנראים לעין כל בכמעט כל המקרים, אפילו כשיש לקותא בבשר שמסביב. ואפילו אם יש מיעוט המצוי של טריפות דוקא בשוקיים האלו כדברי הגאון, אם לא נראה בעינינו איך נגרמים מהזריקה, אלא אדרבה אפילו במקרים אלו אין סימני פגיעה בגידים מבחוץ, אלא הכל ברי ותקין גם בגידים וגם מסביב אלא שנפסק גיד, עדות היא לישראל שטריפות אלו באות מאיזה כח סגולי שהתעורר על ידי הזריקות. ואין בזה חיוב בדיוקה מטעם ריעותא של מטריף אלא מטעם מיעוט המצוי, ואין להטריף מטעם זה, אף על פי שאין אנחנו מסוגלים לבדוק היטב. והכל מבואר היטב בשו"ת קנה בושם ומנחת יצחק, שכל שאין מטריף וספק הרגיל לפנינו יש לסמוך על בדיקתנו, אם לא שנטרפים ברוב המקרים. ואנחנו כמעט ברור שאפילו מיעוט המצוי או המתקרב לו אין לנו.

ונראה מתוך מכתב הגאון שמודה שאין שכיחות גדולה של טריפות בשוקיים אלו, שהרי כותב "אפילו אם לא ימצאו אחר כך טריפות", ומשמע שידוע לגאון שלא הצליחו כל הבודקים המומחים לאתר טריפות בשוקיים אלו גם במיעוט המצוי וגם בשכיחות הרבה פחותה מזה.

ונסיים כמו שסיימנו בקונטרס, שאין כל חשש בעופות המקבלים זריקות בשוקיים, ולא הוסיף לנו הגאון בהבהרה השניה שלו טעם לאסור אלא טעם להיתר, שנראה מדבריו שמודה שאין שכיחות גדולה של טריפות וגם שאין דרך טבעי הידוע שבו הזריקות מטריפות את הגידים. אך מכל מקום נוסף בקריאה של חיבה לעדה החרדית שלמען השלום ישנו מקום הזריקה לחזה. ואם יש לרבניה הגאונים חששות בזריקות בחזה, עליהם לפרסם אותם כדי שכולם יסכימו שיש בהם בכדי לדחות השלום ולהמשיך הויכוח.

מרדכי קובר